महान् मुनिः

Rama and his brothers grow into strong young men. One day, the great sage Vishvamitra comes to Ayodhya to ask for an unusual and unwelcome favor.

दशरथः

1 अयोध्या महती नगरी।

2 अयोध्या महती सुन्दरी नगरी।

3 बहवो नरा नार्यश्च च नगर्यां वसन्ति।

4 बहवो मन्त्रिणो वसन्ति नगर्याम्।

5 बहवो योधा नगर्यां वसन्ति।

6 बहवश्च च ब्राह्मणा वसन्ति सुन्दर्यां नगर्याम्।

7 सर्वेऽयोध्यावासिनः सुखिनः।

8 सर्वेऽयोध्यावासिनः सुखं वसन्ति।

9 सर्वेऽयोध्यावासिनः सुखं वसन्ति सुन्दर्यां नगर्याम्।

10 अयोध्याराजो दशरथः।

11 दशरथः सुखी राजा।

12 कस्माद् दशरथः सुखी राजा?

13 दशरथस्य पुत्रः।

14 दशरथस्य बहवः पुत्राः!

15 दशरथस्य बहवः प्रियाः पुत्राः।

16 पूर्वं दशरथः पुत्रम् ऐच्छत्।

17 एतस्माद् दशरथो यष्टुम् ऐच्छत्।

18 पूर्वं दशरथो महान्तं यज्ञम् अयजत।

19 राजा महान्तं यज्ञम् अयजत पुत्राय।

20 पूर्वं सर्वे देवा यज्ञम् आगच्छन्।

21 सर्वे देवा यज्ञं द्रष्टुम् आगच्छन्।

22 पूर्वं सर्वे देवा यज्ञेन प्रीता अभवन्।

23 एतस्मात् सर्वे देवा दशरथाय पुत्रम् अददुः।

24 सर्वे देवा बहून् पुत्रान् अददुर् दशरथाय!

25 एतस्माद् दशरथस्य पुत्रः।

26 एतस्माद् दशरथस्य बहवः प्रियाः पुत्राः।

27 एतस्माद् दशरथः सुखी राजा।

,

रा मा य ण म्

राजपुत्राः

1 के पुत्रा दशरथस्य?

2 रामो लक्ष्मणो भरतः शत्रुघ्नश् च पुत्रा दशरथस्य।

3 सर्वे राजपुत्रा बलवन्तो नराः।

4 सर्वे राजपुत्रा बलवन्तो योधाः।

5 सर्वे राजपुत्रा राज्ञः प्रियाः।

6 रामः पुत्रः कौसल्यायाः।

7 लक्ष्मणः शत्रुघ्नश् च पुत्रौ सुमित्रायाः।

8 भरतस् तु कैकेय्याः पुत्रः।

9 कौसल्या सुमित्रा कैकेयी च काः?

10 कौसल्या सुमित्रा कैकेयी च दशरथस्य पत्न्यः।

11 दशरथस्य बह्व्यः पत्न्यः!

12 सर्वा एता नार्यो राज्ञः प्रियाः पत्न्यः।

13 सर्वा राजपत्न्यः सुन्दर्यो नार्यः।

14 कैकेयी तु राज्ञः प्रियतमा पत्नी।

15 कैकेयी प्रियतमा सुन्दरतमा राजपत्नी।

16 कस् तु दशरथस्य प्रियतमः पुत्रः?

17 कः प्रियतमो राजपुत्रः?

18 सर्वे राजपुत्रा बलवन्तः।

19 सर्वे राजपुत्रा योद्धुं जानन्ति।

20 सर्वे राजपुत्रा योद्धुं शक्ताः।

21 सर्वे राजपुत्रा बलवन्तो योधाः।

22 रामस् तु बलवत्तमो योधः।

23 सर्वे राजपुत्राः सुन्दराः।

24 सर्वे राजपुत्राः सुन्दरा नराः।

25 रामस् तु सुन्दरतमः।

26 सर्वे राजपुत्राः प्रियाः।

27 सर्वे राजपुत्राः प्रिया बहूनां मन्त्रिणाम्।

28 सर्वे राजपुत्राः प्रिया बहूनां ब्राह्मणानाम्।

29 सर्वे राजपुत्राः प्रिया बहूनाम् अयोध्यावासिनाम्।

30 रामस् तु प्रियः सर्वेषाम् अयोध्यावासिनाम्।

31 रामः प्रियः कौसल्यायाः।

32 रामः प्रियः सुमित्रायाः।

33 रामः प्रियः कैकेय्याः।

34 रामः प्रियः सर्वेषां राजपत्नीनाम्।

35 रामः सर्वेषां ब्राह्मणानां प्रियः।

36 रामः सर्वेषां राजमन्त्रिणां प्रियः।

37 रामः प्रियः सर्वेषां नराणां नारीणां च।

38 रामः सर्वप्रियो राजपुत्रः।

39 रामो न पुत्रः कैकेय्याः।

40 रामो न पुत्रः प्रियतमाया राजपत्न्याः।

41 रामस् तु बलवत्तमः सुन्दरतमः प्रियतमो राजपुत्रः।

42 एतस्माद् रामो राज्ञः प्रियतमः पुत्रः।

43 दशरथस्य, रामः कैकेय्याः प्रियतरः!

44 दशरथस्य, रामः प्रियतमः।

,
रामायणम्

विश्वामित्रः

1 राजा दशरथः सुखी।

2 सर्वे राजपत्न्यः सुखिनः।

3 सर्वे च राजपुत्राः सुखिनः।

4 विश्वामित्रस् तु न सुखी।

5 को विश्वामित्रः?

6 विश्वामित्रो मुनिः।

7 विश्वामित्रो महान्।

8 विश्वामित्रो महान् मुनिः।

9 विश्वामित्रो न वसत्य् अयोध्यायाम्।

10 विश्वामित्रो वने वसति।

11 बहवो मुनयो वने वसन्ति।

12 बहवो मुनयः सुखं वसन्ति वने।

13 किं बहवो मुनयो नगर्यां वसितुम् इच्छन्ति?

14 बहवो मुनयो न नगर्यां वसितुम् इच्छन्ति।

15 बहवो मुनयो वसितुम् इच्छन्ति वने।

16 कस्माद् बहवो मुनय इच्छन्ति वने वसितुम्?

17 बहवो नरा नगर्यां वसन्ति।

18 मुनिस् तु न वसितुम् इच्छति बहुभिर् नरैः सह।

19 मुनिर् न वसितुम् इच्छति बहुभिर् नरैर् नारीभिश् च सह।

20 एतस्माद् बहवो मुनयो वसितुम् इच्छन्ति वने।

21 एतस्माद् बहवो मुनयो न वसितुम् इच्छन्ति नगर्याम्।

22 बहवो मुनयो न वसितुम् इच्छन्ति महत्यां सुन्दर्यां नगर्याम्।

23 विश्वामित्रस् तु नगरीं गन्तुम् इच्छति।

24 विश्वामित्रः सर्वान् मुनीन् पश्यति।

25 सर्वे!

26 मया गन्तव्यम्।

27 मया नगरी गन्तव्या।

28 मया राजा द्रष्टव्यः।

29 अहम् अयोध्यां गच्छामि।

30 गच्छ, मुने!

31 विश्वामित्रो ऽयोध्यां गच्छति।

32 कस्मात्?

33 विश्वामित्रः कस्माद् गन्तुम् इच्छत्य् अयोध्याम्?

34 विश्वामित्रः कस्माद् दशरथम् इच्छति द्रष्टुम्?

35 महान् मुनिः किम् इच्छति?

योधाः

1 विश्वामित्रो ऽयोध्यायाम्।

2 विश्वामित्रो ऽयोध्याम् आगतः।

3 विश्वामित्रो बहून् नरान् पश्यति।

4 विश्वामित्रः पश्यति बहून् नरान् नारीश् च।

5 सर्व एते नरा नार्यश् च वसन्ति महत्यां नगर्याम्।

6 सर्व एते नरा नार्यश् च सुखं वसन्ति।

7 विश्वामित्रस् तु न पश्यति राजानम्।

8 विश्वामित्रो राजानं द्रष्टुं गच्छति।

9 विश्वामित्रो बहून् योधान् पश्यति।

10 सर्व एते योधाः कं रक्षन्ति?

11 सर्व एते योधा राजानं रक्षन्ति।

12 सर्व एते योधा राज्ञः प्रियाः।

13 राजा च प्रियः सर्वेषाम् एतेषां योधानाम्।

14 विश्वामित्रः सर्वान् एतान् योधान् गच्छति।

15 सर्व एते योधाः पश्यन्ति महामुनिम्।

16 मुने!

17 त्वं कः?

18 त्वं कस्माद् अयोध्याम् आगतः?

19 त्वं किम् इच्छसि?

20 किं त्वं राजानं द्रष्टुम् इच्छसि?

21 सर्वे वयं न जानीमः।

22 सर्वे वयं ज्ञातुम् इच्छामः।

23 अहं राजानं द्रष्टुम् इच्छामि।

24 अहं राजानं द्रष्टुम् अयोध्याम् आगतः।

25 अहं विश्वामित्रः।

26 विश्वामित्र!

27 सर्वे योधाः सुखिता भवन्ति।

28 सर्वे योधा जानन्ति महामुनिम्।

29 महामुने!

30 त्वम् अस्माकं प्रियः।

31 सर्वे वयं राजानं गमिष्यामः।

32 त्वं राजानं द्रक्ष्यसि, महामुने।

33 सर्व एते योधा राजानं द्रष्टुं गच्छन्ति।

,

रा मा य ण म्

राजमन्त्रिणः

1 सर्वे योधा राजानं द्रष्टुं गताः।

2 दशरथस् तु न सर्वान् योधान् पश्यति।

3 दशरथः कान् पश्यति?

4 दशरथः सर्वान् राजमन्त्रिणः पश्यति।

5 सर्वे राजमन्त्रिणो राजानं मन्त्रयन्ति।

6 राजा किम् इच्छति?

7 मन्त्रिणः!

8 मम बहवः पुत्राः।

9 मम बहवः प्रियाः पुत्राः।

10 का भवेत् पत्नी रामस्य?

11 का भवेद् भरतस्य पत्नी?

12 का भवेच् छत्रुघ्नस्य पत्नी?

13 का च भवेल् लक्ष्मणस्य पत्नी?

14 अहं न जानामि।

15 किं सर्वे यूयं जानीथ?

16 सर्वे योधा राजानं गच्छन्ति।

17 राजन्!

18 दशरथः सर्वान् योधान् पश्यति।

19 राजा सर्वे च राजमन्त्रिणः पश्यन्ति सर्वान् योधान्।

20 आगच्छत!

21 सर्वे यूयं किम् इच्छथ?

22 सर्वे यूयं कस्मात् मां द्रष्टुम् आगताः?

23 अहं ज्ञातुम् इच्छामि।

24 सर्वे वयं ज्ञातुम् इच्छामः।

25 मुनिर् अयोध्याम् आगतः।

26 मुनिस् त्वां द्रष्टुम् इच्छति।

27 मुनिस् त्वां द्रष्टुम् आगतो ऽयोध्याम्।

28 दशरथः प्रीतो भवति।

29 कस्मात्?

30 सर्वे मुनयः प्रिया दशरथस्य।

31 दशरथः सर्वान् मुनीन् रक्षितुम् इच्छति।

32 किं राजा सर्वान् मुनीन् रक्षितुं शक्नोति?

33 राजा सर्वान् मुनीञ् शक्नोति रक्षितुम्।

34 कस्मात्?

35 दशरथो बलवान् राजा।

36 दशरथस्य बहवो योधाः।

37 दशरथस्य बहवो बलवन्तो योधाः।

38 बहवो बलवन्तो योधा वसन्त्य् अयोध्यायाम्।

39 एतस्माद् दशरथो रक्षितुं शक्नोति सर्वान् मुनीन्।

40 को मुनिर् आगतो नगरीम्?

41 को मुनिर् मां द्रष्टुम् आगतः?

42 महामुनिर् विश्वामित्रस् त्वां द्रष्टुम् आगतः।

43 विश्वामित्रः!

44 दशरथो महतीं प्रीतिं गच्छति।

45 सर्वे जानन्ति महामुनिं विश्वामित्रम्।

46 प्रीतो राजा सर्वान् राजमन्त्रिणः पश्यति।

47 आगच्छत, सर्वे!

48 गच्छामः!

49 महामुनिं द्रष्टुं गच्छामः!

50 दशरथो विश्वामित्रं द्रष्टुं गच्छति।

51 दशरथः सर्वे च राजमन्त्रिणो महामुनिं गच्छन्ति द्रष्टुम्।

राक्षसाः

1 राजा विश्वामित्रं गतः।

2 राजा सर्वे च राजमन्त्रिणो गता द्रष्टुं महामुनिम्।

3 विश्वामित्र!

4 महामुने!

5 अहं प्रीतः।

6 अहं तव दर्शनेन प्रीतः।

7 त्वं किम् इच्छसि, मुने?

8 त्वं कस्माद् अस्माकं नगरीम् आगतः?

9 किं त्वं सुखितः?

10 किं त्वं न सुखितः?

11 अहं ज्ञातुम् इच्छामि।

12 मां ज्ञापय, मुने!

13 त्वं सुखितो भविष्यसि।

14 त्वं प्रीतो भविष्यसि।

15 अहं प्रतिजानामि।

16 अहम् एतत् तुभ्यं प्रतिजानामि।

17 विश्वामित्रः प्रीतो भवति।

18 महामुनिर् विश्वामित्रो राजानं पश्यति।

19 राजन्, अहं वसामि वने।

20 अहं बहवश् च मुनयो वने वसामः।

21 सर्वे वयं सुखं वसामः सुन्दरे वने।

22 सर्वे वयं बहून् यज्ञान् यजामो वने।

23 वयं महायज्ञं यष्टुम् इच्छामः।

24 बहवस् तु राक्षसा वसन्ति वने।

25 सर्व एते राक्षसा बलवन्तः।

26 वयं न प्रियाः सर्वेषाम् एतेषां राक्षसानाम्।

27 वयं न प्रियाः सर्वेषाम् एतेषां बलवतां राक्षसानाम्।

28 एतस्मात् सर्व एते राक्षसा योद्धुम् इच्छन्ति।

29 सर्व एते राक्षसा योद्धुम् इच्छन्ति मया सह।

30 सर्व एते राक्षसा इच्छन्ति योद्धुं सर्वैर् मुनिभिः सह।

31 सर्व एते राक्षसा आगच्छन्ति योद्धुम्।

32 अस्मात्तु यज्ञात्तु, एते राक्षसा आगच्छन्ति योद्धुम्।

33 अस्मात्तु यज्ञात्तु, एते राक्षसा युध्यन्ते।

34 अस्मात्तु यज्ञात्तु, एते राक्षसाः सर्वमुनिभिः सह युध्यन्ते।

35 एतस्मात् सर्वे वयं यष्टुं न शक्नुमः।

36 एतस्मात् सर्वे वयं न सुखिताः।

37 सर्वे तु राक्षसाः सुखिताः।

38 सर्वे राक्षसा मारयितव्याः।

39 वयं यज्ञं यष्टुं शक्ष्यामः।

40 सर्वेषु राक्षसेषु मृतेषु, वयं यज्ञं यष्टुं शक्ष्यामः।

41 सर्वेषु राक्षसेषु मृतेषु, अहं प्रीतो भविष्यामि।

42 एतस्माद् अहं नगरीम् आगतः।

43 एतस्माद् अहं त्वां द्रष्टुम् आगतः।

,
रामायणम्

रामं देहि!

1 विश्वामित्रः किम् इच्छति?

2 राजा न जानाति।

3 विश्वामित्रो राजानं ज्ञापयति।

4 सर्वे राक्षसा मारयितव्याः।

5 राजन्, देहि मह्यं रामम्।

6 रामो बलवान् नरः।

7 रामो बलवत्तमो नरः।

8 रामः सर्वान् राक्षसान् मारयितुं शक्तः।

9 सर्वे तु राक्षसा रामं मारयितुं न शक्ताः।

10 रामस् तव प्रियः पुत्रः।

11 त्वं न मह्यं रामं दातुम् इच्छसि।

12 त्वं रामं रक्षितुम् इच्छसि।

13 अहम् एतज् जानामि।

14 रामस् तु बलवान्।

15 रामो बलवान् योधः।

16 रामो मारयिष्यति सर्वान् राक्षसान्।

17 अहम् एतत् प्रतिजानामि, राजन्।

18 सर्वे जानन्ति रामस्य महत्त्वम्।

19 सर्वे मन्त्रिणस् तव जानन्ति महत्त्वं रामस्य।

20 देहि रामम्।

21 देहि रामं मह्यम्।

22 दशरथस् तु न सुखितः।

23 न च दशरथः प्रीतः।

24 दशरथो भीतः।

25 दशरथो भयं गच्छति।

26 दशरथो महद् भयं गच्छति।

भीतो राजा

1 दशरथो महद् भयं गतः।

2 रामो बलवान् राजपुत्रः।

3 रामस् तु दशरथस्य प्रियतमः पुत्रः।

4 रामो दशरथस्य प्रियतमः।

5 किं रामो वने मरिष्यते?

6 किं बलवान् राक्षसो रामं मारयिष्यति वने?

7 राजा न जानाति।

8 राजा न ज्ञातुम् इच्छति।

9 राजा न रामं दातुम् इच्छति मुनये।

10 राजा न रामं वनं गमयितुम् इच्छति।

11 महामुने ...

12 रामो मम प्रियः पुत्रः।

13 रामो न योद्धुं शक्नोति सह राक्षसेन।

14 रामो न सह बहुभिर् बलवद्भी राक्षसैः शक्नोति योद्धुम्।

15 पश्य, मुने!

16 मम बहवो योधाः।

17 सर्व एते योधा बलवन्तः।

18 सर्व एते योधा योद्धुं जानन्ति।

19 सर्व एते योधास् तव यज्ञं रक्षितुं शक्नुवन्ति।

20 सर्व एते योधाः सर्वराक्षसैः सह योद्धुं शक्नुवन्ति।

21 सर्व एते योधा इच्छन्ति योद्धुं सर्वराक्षसैः सह।

22 अहं च योद्धुं जानामि।

23 अहं बलवान्।

24 अहं सर्वराक्षसैः सह योद्धुं शक्नोमि।

25 अहं सर्वान् मुनीन् रक्षिष्यामि।

26 अहं तव यज्ञं रक्षिष्यामि।

27 अहं तव महायज्ञं रक्षिष्यामि।

28 सर्वे यूयं यष्टुं शक्ष्यथ।

29 सर्वे यूयं यक्ष्यथ।

30 सर्वे यूयं सुखिता भविष्यथ।

31 अहं गमिष्यामि सर्वैर् एतैर् योधैः।

32 अहं तुभ्यं वनं गच्छामि।

33 अहं सर्वान् राक्षसान् मारयिष्यामि।

34 किं त्वं रामम् इच्छसि?

35 भवतु।

36 अहं तु रामेण सह गमिष्यामि।

37 सर्व एते योधा रामेण सह गमिष्यन्ति।

38 सर्वे वयं गमिष्यामो रामेण सह।

39 सर्वे वयं मम प्रियं पुत्रं रक्षिष्यामः।

40 मुने, के राक्षसा वसन्ति वने?

41 किं सर्वे राक्षसा बलवन्तः?

42 किं सर्वे राक्षसा योद्धुं जानन्ति?

43 सर्व एते राक्षसाः कस्य पुत्राः?

44 रामेण कैः सह योद्धव्यम्?

45 मया कैः सह योद्धव्यम्?

46 अहं न जानामि।

47 मां ज्ञापय, मुने।

48 मां ज्ञापय सर्वम्।

49 रामेण योद्धव्यं कैः सह?

50 विश्वामित्रो राजानं ज्ञापयति।

51 रावणो बलवान् राक्षसः।

52 रावणो बलवत्तमो राक्षसः।

53 रावणो राक्षसराजः।

54 रावणो राजा बहूनां राक्षसानाम्।

55 रावणो राजा बहूनां बलवतां राक्षसानाम्।

56 रावणस्य बहवो योधाः।

57 रावणस्य बहवो बलवन्तो योधाः।

58 मारीचः सुबाहुश् च योधौ राक्षसराजस्य।

59 मारीचः सुबाहुश् च बलवन्तौ राक्षसौ।

60 मारीचः सुबाहुश् च प्रियौ राक्षसराजस्य।

61 मारीचः सुबाहुश् च वने वसतः।

62 एतस्मात् सर्वे वयं यष्टुं न शक्नुमः।

63 एतस्माद् अहं त्वां द्रष्टुम् आगतः।

64 मारीचः सुबाहुश् च मारयितव्यौ।

,

क्रुद्धो मुनिः

1 दशरथो रावणाद् भीतः।

2 भीतो राजा मुनिं पश्यति।

3 अहं न रावणेन सह योद्धुं शक्तः।

4 न च सर्व एते योधा योद्धुं शक्ता रावणेन सह।

5 न च सर्वे देवा योद्धुं शक्ता रावणेन सह!

6 अहं च न शक्नोमि योद्धुं सर्वै रावणस्य राक्षसैः सह।

7 रामो मरिष्यते।

8 सर्व एते राक्षसा रामं मारयिष्यन्ति।

9 सर्व एते राक्षसा बलवन्तः।

10 सर्व एते राक्षसा रामाद् बलवत्तराः।

11 अहं तुभ्यं रामं न दास्यामि।

12 अहं तुभ्यं न दास्यामि मम प्रियं पुत्रकम्।

13 राजा न रामं दातुम् इच्छति मुनये।

14 रामो न वनं गमिष्यति।

15 रामो न सर्वान् राक्षसान् मारयिष्यति।

16 किं विश्वामित्रः सुखी?

17 विश्वामित्रो न सुखी।

18 किं विश्वामित्रो भीतः?

19 विश्वामित्रो न भीतः।

20 विश्वामित्रः क्रुद्धः।

21 विश्वामित्रो दशरथाय क्रुद्धः।

22 क्रुद्धो मुनिर् भीतं राजानं पश्यति।

23 राजन्, पूर्वं त्वया प्रतिज्ञा प्रतिज्ञाता।

24 पूर्वं त्वया मह्यं प्रतिज्ञा प्रतिज्ञाता।

25 त्वं तु न प्रतिज्ञां रक्षितुम् इच्छसि।

26 महान् राजा प्रतिज्ञां रक्षति।

27 सर्वे महाराजाः प्रतिज्ञां रक्षन्ति।

28 त्वं तु न प्रतिज्ञां रक्षितुम् इच्छसि।

29 त्वं पुत्रो महतो राज्ञः।

30 त्वं पौत्रो महतो राज्ञः।

31 त्वं तु न प्रतिज्ञां रक्षितुम् इच्छसि।

32 त्वं न महान् राजा।

33 भवतु।

34 अहं गमिष्यामि।

35 सुखी भव।

36 सर्वे च पुत्रास् तव सुखिनो भवन्तु।

37 सर्वे क्रुद्धं मुनिं पश्यन्ति।

38 सर्वे भीता भवन्ति।

39 सर्वे क्रुद्धं मुनिं दृष्ट्वा भवन्ति भीताः।

40 के भीता भवन्ति?

41 सर्वे राजमन्त्रिणो भीता भवन्ति।

42 सर्वे योधा भीता भवन्ति।

43 सर्वे च देवा भीता भवन्ति!

44 कस्मात् सर्वे भीता भवन्ति?

45 कस्मात् सर्वे भीता मुनेः?

46 मुनेर् महद् बलम्।

47 एतस्मात् क्रुद्धो मुनिर् भयानकः।

48 क्रुद्धो मुनी राक्षसाद् भयानकतरः!

49 क्रुद्धो मुनिर् भयानकतमः।

50 विश्वामित्रो महान् मुनिः।

51 एतस्माद् विश्वामित्रस्य महद् बलम्।

52 सर्वे जानन्ति महद् बलं विश्वामित्रस्य।

53 एतस्मात् सर्वे भीता भवन्ति।

,
रामायणम्

वसिष्ठः

1 सर्वे भीता विश्वामित्रात्।

2 सर्वे भीता महामुनेः।

3 वसिष्ठस् तु न भीतः।

4 वसिष्ठः कः?

5 वसिष्ठो महान् मुनिः।

6 वसिष्ठो महान् ब्राह्मणः।

7 वसिष्ठो विश्वामित्रं जानाति।

8 वसिष्ठो न वसति वने।

9 वसिष्ठो वसत्य् अयोध्यायाम्।

10 कस्मात्?

11 दशरथः प्रियो वसिष्ठस्य।

12 वसिष्ठश् च प्रियो दशरथस्य।

13 वसिष्ठो राजानं मन्त्रयितुम् इच्छति।

14 वसिष्ठो राजानं मन्त्रयितुं गच्छति।

15 राजन्, अहं त्वां मन्त्रयामि।

16 त्वं महान् राजा।

17 महान् राजा प्रतिज्ञां रक्षति।

18 त्वया प्रतिज्ञा प्रतिज्ञाता।

19 त्वया प्रतिज्ञा रक्षितव्या।

20 त्वं पुत्रो महतो राज्ञः।

21 त्वं पौत्रो महतो राज्ञः।

22 त्वया प्रतिज्ञा प्रतिज्ञाता।

23 त्वया प्रतिज्ञा रक्षितव्या।

24 राजन्, रामो न मरिष्यते।

25 विश्वामित्रो महान् मुनिः।

26 विश्वामित्रस्य महद् बलम्।

27 विश्वामित्रो रामं रक्षितुं शक्तः।

28 त्वया मुनये प्रतिज्ञा प्रतिज्ञाता।

29 त्वया प्रतिज्ञा रक्षितव्या।

30 विश्वामित्रो राक्षसं मारयितुं शक्तः।

31 विश्वामित्रः सर्वान् राक्षसान् मारयितुं शक्तः।

32 सर्वे देवा जानन्ति महत्त्वं विश्वामित्रस्य।

33 विश्वामित्रस् तु मुनिः।

34 मुनिना न योद्धव्यम्।

35 एतस्माद् विश्वामित्रो न योद्धुम् इच्छति।

36 एतस्माद् विश्वामित्र इच्छति रामम्।

37 देहि रामं मुनये, राजन्।

38 रामो न मरिष्यते।

39 रामः सर्वान् राक्षसान् मारयिष्यति।

40 रामो यज्ञं रक्षिष्यति।

रामायणम्

महान् मुनिः

Rama and his brothers grow into strong young men. One day, the great sage Vishvamitra comes to Ayodhya to ask for an unusual and unwelcome favor.

रामो वनं गच्छति

1 वसिष्ठेन राज्ञा मन्त्रितः।

2 महामुनिना वसिष्ठेन राजा मन्त्रितः।

3 किं राजा भीतः?

4 राजा न भीतः।

5 राजा प्रीतः।

6 प्रीतो राजा किम् इच्छति?

7 राम!

8 लक्ष्मण!

9 आगच्छतम्!

10 रामो लक्ष्मणश् च राजानं द्रष्टुम् आगच्छतः।

11 राम, एष विश्वामित्रः।

12 विश्वामित्रो महामुनिः।

13 महामुनिर् महायज्ञं यष्टुम् इच्छति वने।

14 बहवस् तु राक्षसा वसन्ति वने।

15 सर्व एते राक्षसा बलवन्तः।

16 सर्व एते राक्षसा मारयितव्याः।

17 राम, त्वया सर्वे राक्षसा मारयितव्याः।

18 सर्वे मुनयो यज्ञं यष्टुं शक्ष्यन्ति।

19 सर्वेषु राक्षसेषु मृतेषु, सर्वे मुनयः शक्ष्यन्ति यष्टुं यज्ञम्।

20 राम, गच्छ विश्वामित्रेण सह।

21 रक्ष महायज्ञम्।

22 रक्ष सर्वान् मुनीन्।

23 लक्ष्मण, गच्छ रामेण सह।

24 त्वं रामश् च विश्वामित्रेण सह गमिष्यथः।

25 त्वं रामश् च सर्वान् राक्षसान् मारयिष्यथः।

26 भवतु।

27 अहं गच्छामि, राजन्।

28 अहं लक्ष्मणश् च वनं गमिष्यावः।

29 अहं लक्ष्मणश् च सर्वान् वनराक्षसान् मारयिष्यावः।

30 अहं गच्छामि, राजन्।

31 आगच्छ, राम!

32 गच्छावः।

33 रामो लक्ष्मणश् च विश्वामित्रेण सह वनं गच्छतः।

,
रामायणम्

महद् वनम्

1 महामुनिर् विश्वामित्रो वनं गच्छति।

2 रामो महामुनिना सह गच्छति।

3 लक्ष्मणश् च मुनिना सह गच्छति वनम्।

4 रामः कस्य वनं गच्छति?

5 रामो मुनेर् वनं गच्छति।

6 रामो महद् वनं पश्यति।

7 मुने!

8 अहं महद् वनं पश्यामि।

9 एतत् कस्य वनम्?

10 किम् एतत् तव वनम्?

11 अहं न जानामि।

12 अहं लक्ष्मणश् च न जानीवः।

13 अहं लक्ष्मणश् च ज्ञातुम् इच्छावः।

14 शिवो महान् देवः।

15 पूर्वं शिव एतस्मिन् वने ऽवसत्।

16 एतस्माद् बहवो मुनयो वसन्त्य् एतस्मिन् वने।

17 एतद् वनं प्रियं बहूनां मुनीनाम्।

18 सर्व एते मुनयो मम प्रियाः।

19 सर्व एते मुनयः सर्वान् अस्मान् द्रष्टुम् इच्छन्ति।

20 एतस्मात् सर्वे वयम् एतस्मिन् वने वत्स्यामः।

21 सर्वे वयं श्वो गमिष्यामः।

22 सर्वे वयम् एतस्मिन् वन उषित्वा श्वो गमिष्यामः।

23 भवतु, मुने।

24 सर्वे वनवासिनो मुनयो रामं पश्यन्ति।

25 सर्वे वनवासिनो मुनयः सुखिता भवन्ति।

26 के क आगताः?

27 वयं जानीमः।

28 त्वं विश्वामित्रः।

29 त्वं रामः।

30 त्वं च लक्ष्मणः।

31 सर्वे वयं प्रीताः।

32 मुने, सर्वे वयं तव दर्शनेन प्रीताः।

33 वयं सर्वेषां युष्माकं दर्शनेन प्रीताः।

34 वने वसत, सर्वे!

35 वसत वने ऽस्माभिः सह।

36 भवतु।

37 सर्वे वयं श्वो गमिष्यामः।

38 रामो वने वसन्ति।

39 महामुनी रामो लक्ष्मणश् च महति वने वसन्ति।

40 महामुनी रामो लक्ष्मणश् च सर्वैर् मुनिभिः सह वसति वने।

,

ताटकावनम्

1 रामो विश्वामित्रस्य वनं गच्छति।

2 राम उषित्वा बहुभिर् मुनिभिः सह गच्छति वनं विश्वामित्रस्य।

3 रामस् तु भयानकं वनं पश्यति।

4 महामुने!

5 अहं भयानकं वनं पश्यामि।

6 एतत् कस्य वनम्?

7 किम् एतत् तव वनम्?

8 अहं लक्ष्मणश् च न जानीवः।

9 अहं लक्ष्मणश् च ज्ञातुम् इच्छावः।

10 विश्वामित्रो भयानकं वनं पश्यति।

11 पूर्वम् इन्द्र एतस्मिन् वने ऽवसत्।

12 इन्द्रो महान् देवः।

13 इन्द्रो महान् बलवान् देवः।

14 इन्द्रो देवराजः।

15 इन्द्रो राजा सर्वदेवानाम्।

16 पूर्वम् इन्द्रो ऽवसद् एतस्मिन् वने।

17 इन्द्रस् तु सर्वान् देवान् द्रष्टुम् ऐच्छत्।

18 इन्द्रो न वसितुम् ऐच्छद् वने।

19 एतस्माद् इन्द्रः सर्वान् देवान् अगच्छत्।

20 एतस्माद् इन्द्रो न वसत्य् एतस्मिन् वने।

21 ताटका तु वने वसितुम् ऐच्छत्।

22 ताटका का?

23 ताटका भयानका।

24 ताटका बलवती।

25 पुत्रस् ताटकाया मारीचः।

26 मारीचो रावणस्य योधः।

27 पुत्रस् ताटकाया बलवान् राक्षसः।

28 इन्द्रे गते, ताटका वनम् आगच्छत्।

29 इन्द्रे गते, ताटका वने वसितुम् आगच्छत्।

30 ताटका बहून् मुनीन् मारयितुम् इच्छति।

31 ताटका बहुभिर् मुनिभिः सह योद्धुम् इच्छति।

32 बहवो मुनयो भीताः।

33 बहवो मुनयो भीतास् ताटकायाः।

34 एतस्मात् सर्वे मुनयो न वसितुम् इच्छन्त्य् एतस्मिन् वने।

35 एतस्मात् सर्वे मुनय एतद् वनं न गच्छन्ति।

36 राम!

37 ताटका मारयितव्या।

38 त्वया ताटका मारयितव्या।

39 ताटका बलवती।

40 त्वं तु ताटकाया बलवत्तरः।

41 एतद् वनं सुन्दरं भविष्यति।

42 एतद् भयानकं वनं सुन्दरं भविष्यति।

43 ताटकायां मृतायाम्, एतद् भयानकं वनं भविष्यति सुन्दरम्।

44 ताटकायां मृतायाम्, बहवो मुनय एतस्मिन् वने वसितुं शक्ष्यन्ति।

45 ताटकायां मृतायाम्, बहवो मुनयो न भविष्यन्ति भीता एतस्मिन् वने।

,
रामायणम्

ताटका

1 किं रामो भीतः?

2 किं रामस् ताटकां मारयिष्यति?

3 भवतु, मुने।

4 अहं न भीतः।

5 अहं न ताटकाया भीतः।

6 अहं सर्वान् मुनीन् रक्षिष्यामि।

7 अहं ताटकां मारयिष्यामि।

8 ताटकायां मृतायाम्, सर्वे मुनयः प्रीता भविष्यन्ति।

9 रामस् तु न पश्यति ताटकाम्।

10 किं ताटका वने वसति?

11 ताटका वने वसति।

12 ताटका भयानके वने वसति।

13 ताटका रामं पश्यति!

14 ताटका रामं पश्यति महति भयानके वने।

15 ताटका क्रुद्धा भवति।

16 ताटका रामं दृष्ट्वा क्रुद्धा भवति।

17 कस्मात् ताटका भवति क्रुद्धा?

18 रामस् ताटकाया वने।

19 विश्वामित्रो रामो लक्ष्मणश् च भयानके वने ताटकायाः।

20 एतस्मात् ताटका रामं मारयितुम् इच्छति।

21 एतस्मात् ताटका सर्वान् इच्छति मारयितुम्।

22 क्रुद्धा ताटका रामं गच्छति।

23 क्रुद्धा ताटका बलवन्तं राजपुत्रं गच्छति मारयितुम्।

24 रामस् तु क्रुद्धां ताटकां पश्यति।

25 रामस् ताटकां लक्ष्मणाय दर्शयति।

26 पश्य, लक्ष्मण!

27 एषा ताटका।

28 ताटका क्रुद्धा।

29 ताटका क्रुद्धा भयानका च।

30 ताटका योद्धुम् आगच्छति।

31 ताटका मया सह योद्धुम् आगच्छति।

32 ताटका मां मारयितुम् इच्छति।

33 ताटका बलवती।

34 ताटकाया महद् बलम्।

35 रामस् तु न भीतस् ताटकायाः।

36 रामस् ताटकया सह योद्धुं गच्छति।

37 रामस् ताटकया सह युध्यते।

38 कः कं मारयिष्यति?

39 को बलवत्तरः?

40 ताटका बलवती।

41 ताटका तु रामं मारयितुं न शक्नोति।

42 रामो बलवत्तरः।

43 रामो बलवत्तरस् ताटकायाः।

44 रामो भयानकं क्रुद्धां ताटकां मारयति।

45 इन्द्रस् ताटकाया मरणं पश्यति।

46 इन्द्रः प्रीतो भवति।

47 देवराज इन्द्रस् ताटकामरणं दृष्ट्वा प्रीतो भवति।

48 सर्वे देवाः पश्यन्ति मरणं ताटकायाः।

49 सर्वे देवाः प्रीता भवन्ति।

50 सर्वे प्रीता देवा विश्वामित्रं पश्यन्ति।

51 विश्वामित्र!

52 सर्वे वयं प्रीताः।

53 सर्वैर् अस्माभिर् दृष्टं ताटकामरणम्।

54 रामो ऽस्माकं प्रियः।

55 रामो महान् भविष्यति।

56 त्वया रामो रक्षितव्यः।

57 राम!

58 अहं प्रीतः।

59 सर्वे च देवाः प्रीताः।

60 त्वं महान् भविष्यसि।

61 वयम् एतस्मिन् वने वत्स्यामः।

62 वयं श्वो मम वनं गमिष्यामः।

63 त्वं श्वो मम यज्ञं रक्षिष्यसि।

64 वयम्, एतस्मिन् वन उषित्वा, मम वनं श्वो गमिष्यामः।

65 भवतु, महामुने!

66 सर्वे सुन्दरे वने वसन्ति।

67 ताटकायां मृतायाम्, सर्वे वसन्ति सुन्दरे वने।

,
रामायणम्

यज्ञः

1 सर्वे ताटकावन उषित्वा गच्छन्ति।

2 राम! लक्ष्मण!

3 आगच्छतम्!

4 सर्वे वयं मम वनं गमिष्यामः।

5 भवतु, मुने!

6 अहं लक्ष्मणश् च यज्ञं रक्षिष्यावः।

7 सर्वे पश्यन्ति सुन्दरं वनम्।

8 महामुने!

9 अहं सुन्दरं वनं पश्यामि।

10 एतत् कस्य वनम्?

11 किम् एतत् तव वनम्?

12 अहं लक्ष्मणश् च न जानीवः।

13 अहं लक्ष्मणश् च ज्ञातुम् इच्छावः।

14 विष्णुर् महान् देवः।

15 पूर्वं विष्णुर् एतस्मिन् वने ऽभवत्।

16 एतस्माद् एतद् वनं मम प्रियम्।

17 एतद् वनं मम।

18 अहम् एतस्मिन् वने वसामि।

19 बहवश् च मुनयो वसन्त्य् एतस्मिन् वने।

20 एतद् वनं प्रियं बहूनां मुनीनाम्।

21 बहवस् तु राक्षसा अस्माभिः सह योद्धुम् इच्छन्ति।

22 राम, त्वया सर्व एते राक्षसा मारयितव्याः।

23 भवतु, मुने।

24 अहं लक्ष्मणश् च यज्ञं रक्षितुम् इच्छावः।

25 अहं लक्ष्मणश् च महायज्ञं शक्नुवो रक्षितुम्।

26 अहं लक्ष्मणश् च तव महायज्ञं रक्षिष्यावः।

27 विश्वामित्रः प्रीतो भवति।

28 भवतु, राम।

29 गच्छामः।

30 सर्वे सुन्दरं वनं गच्छति।

31 बहवो मुनयः सुन्दरे वने वसन्ति।

32 सर्व एते मुनयः सर्वान् द्रष्टुम् आगच्छन्ति।

33 सर्वे मुनयः प्रीता भवति।

34 महामुने!

35 किम् एष पुत्रो दशरथस्य?

36 किम् एष पुत्रो महाराजस्य?

37 एष रामः।

38 एष च लक्ष्मणः।

39 रामो लक्ष्मणश् च यज्ञं रक्षिष्यतः।

40 विश्वामित्रो रामं लक्ष्मणं च पश्यति।

41 सर्वे वयं यज्ञं यजामः।

42 अहं यष्टुं गच्छामि।

43 महायज्ञो रक्षितव्यः।

44 राम! लक्ष्मण!

45 यज्ञं रक्षतम्।

46 सर्वान् अस्मान् रक्षतम्।

47 सर्वे मुनयो यज्ञं यष्टुं गच्छति।

48 रामो लक्ष्मणो यज्ञं रक्षितुं गच्छतः।

सर्वे राक्षसा आगच्छन्ति

1 सर्वे वनमुनयो यज्ञं यष्टुं गताः।

2 रामस् तु न यष्टुं गतः।

3 न च लक्ष्मणो गतो यष्टुम्।

4 रामो लक्ष्मणश् च यज्ञं रक्षतः।

5 रामो लक्ष्मणश् च यज्ञं रक्षतः सर्वेभ्यो राक्षसेभ्यः।

6 रामस् तु न पश्यति राक्षसम्।

7 लक्ष्मण!

8 अहं न राक्षसं पश्यामि।

9 अहं न सर्वान् राक्षसं पश्यामि।

10 राक्षसस् तु आगमिष्यति।

11 सर्वे वनराक्षसा आगमिष्यन्ति।

12 सर्वे वनराक्षसा योद्धुम् आगमिष्यन्ति।

13 मया त्वया च यज्ञो रक्षितव्यः।

14 आवाभ्यां रक्षितव्यो महायज्ञः।

15 आवाभ्यां रक्षितव्याः सर्वे मुनयः।

16 मारीचः सर्वान् पश्यति।

17 पश्य, सुबाहो!

18 सर्वे मुनयो यष्टुम् इच्छन्ति।

19 गच्छामः!

20 अहं सर्वान् मारयितुम् इच्छामि।

21 मारीच आगच्छति!

22 मारीचो योद्धुम् आगच्छति।

23 मारीचः सुबाहुश् च योद्धुम् आगच्छतः।

24 बहवो राक्षसा आगच्छन्ति योद्धुम्।

25 सर्व एते राक्षसा आगच्छन्ति सह मारीचेन सुबाहुना च।

26 रामस् तु सर्वान् राक्षसान् पश्यति।

27 रामः सर्वान् राक्षसान् दर्शयति लक्ष्मणाय।

28 लक्ष्मण!

29 पश्य सर्वान् राक्षसान्!

30 सर्व एते राक्षसा बलवन्तः।

31 अहं युध्ये।

32 रामो मारीचेन सह युध्यते।

33 मारीचो बलवान्।

34 रामस् तु मारीचाद् बलवत्तरः।

35 मारीचो न योद्धुं शक्नोति रामेण सह!

36 मारीचो भीतो भवति।

37 मारीचो न मर्तुम् इच्छति।

38 रामो मारीचं मारयेत्!

39 मारीचो न रामेण सह योद्धुम् इच्छति।

40 मारीचो गच्छति।

41 मारीचो वनाद् गच्छति।

42 किं रामो मारीचं मारयति?

43 रामो न मारीचं मारयति।

44 रामो मारीचं दर्शयति लक्ष्मणाय।

45 पश्य, लक्ष्मण!

46 मारीचो गतः।

47 अहं सर्वान् एतान् राक्षसान् मारयामि।

48 रामो युध्यते सुबाहुना सह।

49 सुबाहुर् बलवान् राक्षसः।

50 सुबाहू रामं मारयितुम् इच्छति।

51 रामस् तु बलवत्तरः सुबाहोः।

52 सुबाहुर् न शक्नोति मारयितुं बलवन्तं राजपुत्रम्।

53 रामः सुबाहुं मारयति।

54 सर्वे राक्षसाः सुबाहोर् मरणं पश्यन्ति।

55 सर्वे राक्षसाः सुबाहोर् मरणं दृष्ट्वा रामं मारयितुं गच्छन्ति।

56 रामो युध्यते सर्वै राक्षसैः सह।

57 सर्वे राक्षसा बलवन्तः।

58 सर्वे राक्षसा योद्धुं जानन्ति।

59 रामस् तु बलवत्तरः।

60 रामो बलवत्तरः सर्वेभ्यो राक्षसेभ्यः।

61 रामः सर्वान् राक्षसान् मारयति।

62 सर्वे राक्षसा मृताः।

63 सर्वे राक्षसेषु मृतेषु, सर्वे मुनयः प्रीता भविष्यन्ति।

64 सर्वे राक्षसेषु मृतेषु, सर्वे मुनयो यज्ञं यष्टुं शक्ष्यन्ति।

65 सर्वे मुनयो यज्ञं शक्नुवन्ति।

66 सर्वे मुनयः प्रीता भवन्ति।

67 रामश् च सुखितो भवति।

68 कस्मात्?

69 सर्वे मुनयः प्रिया रामस्य।

70 रामश् च प्रियः सर्वेषाम् एतेषां मुनीनाम्।

71 सर्वे मुनयो यज्ञम् इष्टवन्तः।

72 सर्वे मुनयो यज्ञम् इष्ट्वा रामं लक्ष्मणं च गच्छन्ति।

73 सर्वे वयं प्रीताः!

74 अस्माभिः सह वस, राम।

75 भवतु, मुनयः!

76 रामो लक्ष्मणश् च सुखं वसतो वने।

77 रामो लक्ष्मणश् च सुखं वसतः सर्वैर् मुनिभिः सह।

78 सर्वे सुखं वसन्ति महति सुन्दरे वने।

,
रामायणम्

मिथिला

1 रामः सर्वान् मुनीन् गच्छति।

2 राम उषित्वा वने सर्वान् मुनीन् द्रष्टुं गच्छति।

3 मुनयः!

4 सर्वे यूयं मम प्रियाः।

5 सर्वे यूयं मम लक्ष्मणस्य च प्रियाः।

6 सर्वे यूयं किम् इच्छथ?

7 अहं ज्ञातुम् इच्छामि।

8 मां ज्ञापयत, मुनयः!

9 सर्वे प्रीता मुनयो रामं पश्यन्ति।

10 राम!

11 जनको महान् राजा।

12 जनको मिथिलाराजः।

13 जनको महायज्ञं यष्टुम् इच्छति।

14 एतस्मात् महायज्ञो भविष्यति मिथिलायाम्।

15 सर्वे वयं यज्ञं द्रष्टुम् इच्छामः।

16 राम, त्वम् अस्माभिः सह गमिष्यसि।

17 त्वं मिथिलां गमिष्यसि।

18 त्वं महाराजं जनकं द्रक्ष्यसि।

19 भवतु, महामुनयः!

20 अहं युष्माभिः सह गमिष्यामि।

21 अहं लक्ष्मणश् च गमिष्यावो मिथिलां सह युष्माभिः।

22 अहं लक्ष्मणश् च मिथिलाराजं द्रक्ष्यावः।

23 गच्छामः!

24 मिथिलां गच्छामः!

25 यज्ञं पश्यामः!

26 सर्वे मिथिलां गच्छन्ति।

27 किं भवेत् मिथिलायाम्?

28 रामः किं पश्येत्?

29 राजा जनकः किम् इच्छेत्?